

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง วรรณคดีวิจักขณ์ (๑)

ครูผู้สอน ครูรุ่งพิรุณ เขื่อนรอบ

ครูฟาริตะห์ เบญญากาจ

วรรณคดีวิจักขณ์ (๑)

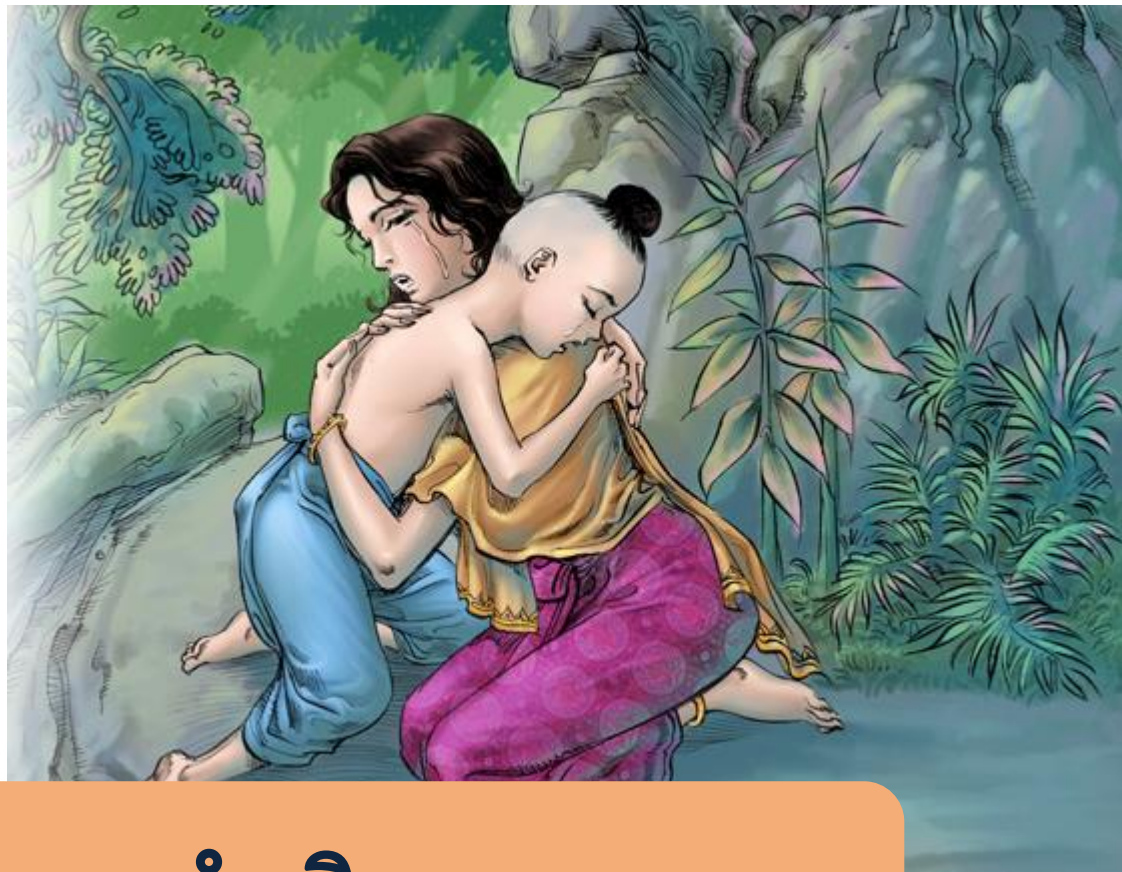
กิจกรรม

แฟนพันธุ์แท้วรรณคดีไทย

ภาพนี้มาจากวรรณคดีเรื่องใด

ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

ภาพนี้มาจากวรรณคดีเรื่องใด

พระอภัยมณี ตอน หนีนางผีเสื้อสมุทร

ภาพนี้มาจากวรรณคดีเรื่องใด

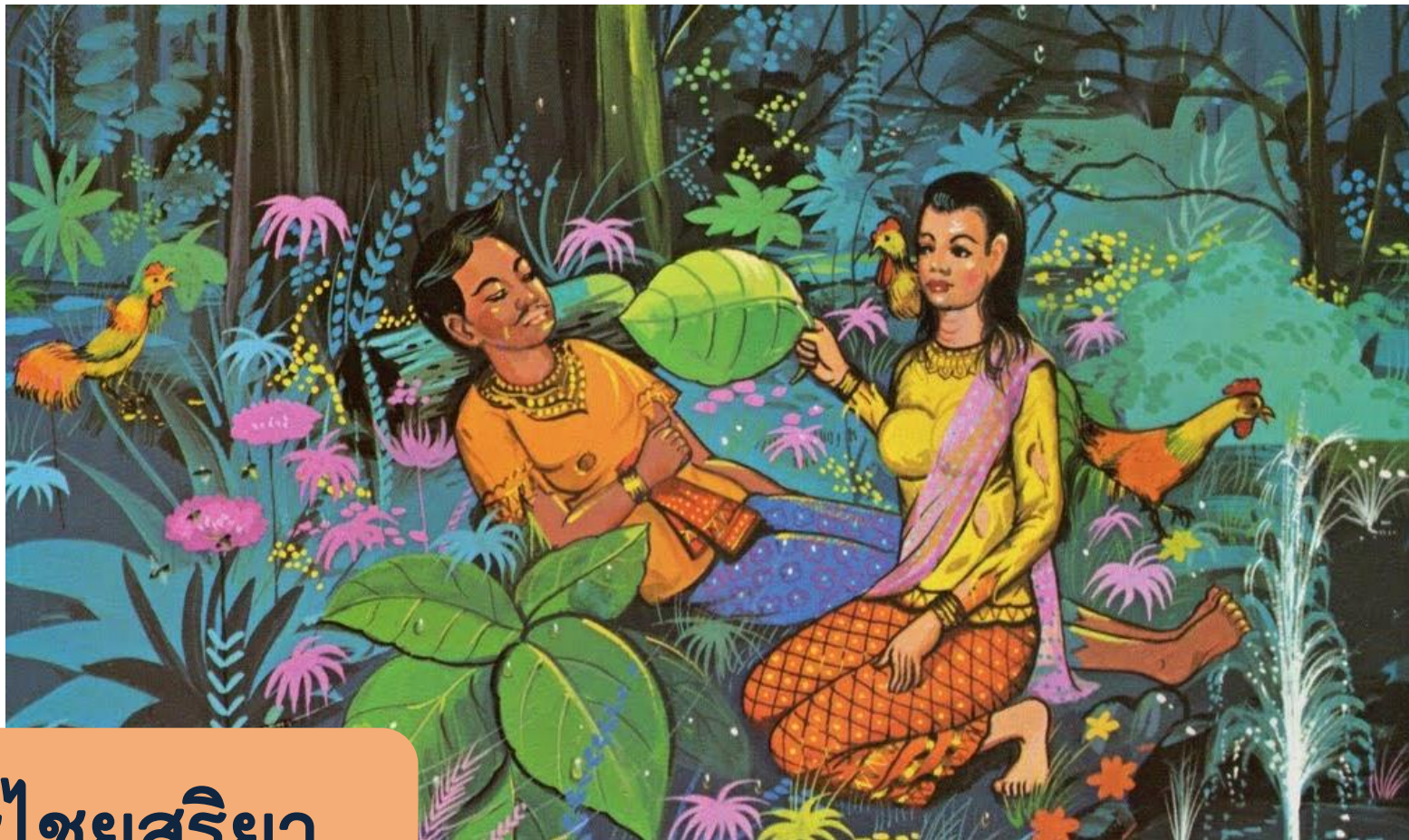

รามเกียรติ์ ตอน สึกไมยราพ

ภาพนี้มาจากวรรณคดีเรื่องใด

กาพย์พระไชยสุริยา

ที่มาภาพ : <https://theisaanrecord.co/2020/09/12/thai-cultural-preschool-books/>

ตัวละครใดเอ๋ย...

บิดาเป็นเจ้ายักษ
มารดากลายเป็นกบ
เป็นเหตุแห่งการสู้รบ
ปราบสยบบิดาตนเอง

นางสีดา

ที่มาภาพ : <https://chanakan57.wordpress.com>.

ตัวละครใดเอ๋ย...

อะไรเอ๋ยมีกายสีขาว

สุกสกายามพบเห็น

อิทธิฤทธิ์แสนโดดเด่น

เขาเป็นบุตรเจ้าแห่งลม

หนุมาน

ตัวละครใดเอ๋ย...

อะไรเอ๋ยไม่ใช่มนุษย์
เป็นบุรุษหลายพักตร์
ความร้ายกาจเป็นที่ประจักษ์
ตกหลุมรักลูกตัวเอง

ทศกัณฐ์

ที่มาภาพ : https://esvector.net/home_es/index.php?option=com.

ตัวละครใดเอ๋ย...

อะไรเอ๋ยมีกายสีเขียว
ปราดเปรียวการรบ
ใครพบเจอต้องสยบ
จบชีวิตเจ้าลงกา

พระราม

ที่มาภาพ : <https://www.gotoknow.org/posts/521330>

คำถามชวนคิด

ตัวละคร

มาจากวรรณคดีเรื่องใด

คำถามชวนคิด

เหตุใดพระรามกับทศกัณฐ์
จึงทำศึกสงครามกัน

กิจกรรม

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของบทละคร
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ - ๕ คนตามความสมัครใจ
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มดูใบความรู้เรื่อง ประวัติความเป็นมาของบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำบัตรความรู้จากหัวข้อที่ได้รับ

ประเด็นศึกษา

ประวัติผู้พระราชานิพนธ์

ลักษณะคำประพันธ์

ที่มาของบทละครเรื่องรามเกียรติ์
ตอนนารายณ์ปราบนนทก

ใบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของบทละครเรื่องรามเกียรติ์
ตอนนารายณ์ปราบหนทก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ เรื่อง วรรณคดีวิจักขณ์ (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบหนทก

๑. ความเป็นมา

บทละครเรื่องรามเกียรติ์เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ซึ่งรามเกียรติ์เป็นวรรณคดีไทยที่ได้รับอิทธิพลหรือเค้าโครงเรื่องมาจากวรรณคดีของชมพูทวีปในชื่อเรื่องว่า “นิทานพระราม” ต่อมาภายหลัง (ประมาณ ๔๐๐ ปีก่อนคริสตกาล) จึงได้มีกวีท่านหนึ่งชื่อว่า ฤๅษี วาลมิกีนำนานิทานพระรามมาเรียบเรียงใหม่เป็นเรื่อง “รามายณะ” เมื่อไทยรับมาก็ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องให้เป็นเรื่อง “รามเกียรติ์” มีเนื้อหาให้ข้อคิดเตือนใจว่าเมื่ออำนาจตกอยู่ในมือของคนที่ขาดสติก็ย่อมจะเกิดผลร้ายตามมา และท้ายที่สุดธรรมะย่อมชนะอธรรม

ต่อมาสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ได้ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการที่มีความรู้ด้านอักษรศาสตร์ช่วยกันแต่งขึ้น บทละครเรื่องรามเกียรติ์ทรงพระราชนิพนธ์เสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๐ ถือเป็นฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด มีเนื้อความถึง ๑๑๗ เล่มสมุดไทย รวมคำกลอนไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คำกลอน จุดประสงค์ในการพระราชนิพนธ์เพื่อใช้ปลูกใจให้ข้าราชการและราษฎรเกิดความกล้าหาญ และใช้เป็นเครื่องมือในการสอนค่านิยมและอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชน

เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

- ตอนที่ ๑ กำเนิดตัวละครต่าง ๆ
- ตอนที่ ๒ การเกิดศึกสงคราม
- ตอนที่ ๓ พระรามกลับเข้าเมือง

๒. ประวัติผู้พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช หรือรัชกาลที่ ๑ มีพระนามเดิมว่า ดั่ง หรือ ทองดั่ง เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๒๘๔ ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ แห่งอาณาจักรอยุธยา พระองค์เป็นบุตรคนที่ ๔ ของพระอภัยมณี (ทองดี) ข้าราชการกรมอาลักษณ์ กับท่านหยก ซึ่งเป็นธิดาของเศรษฐีจีน

พระราชกรณียกิจของพระองค์สร้างคามปึกแผ่นมั่นคง บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข และเป็นรากฐานความเจริญของประเทศ ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี รัฐบาลและประชาชนเห็นควรเฉลิมพระเกียรติให้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ ๑) เป็น มหาราช คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ใช้พระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

นอกจากนี้พระองค์ยังมีความสามารถในการพระราชนิพนธ์งานประพันธ์ต่าง ๆ ผลงานของพระองค์ ได้แก่ เพลงยาวรบพม่าที่ท่าดินแดง กฎหมายตราสามดวง บทละครเรื่องรามเกียรติ์ บทละครเรื่องอุณรุท

ศึกษาใบความรู้

ใบความรู้

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของบทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบหนทก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

๓. ลักษณะการประพันธ์

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก มีรูปแบบคำประพันธ์เป็นกลอนบทละคร ซึ่งมีลักษณะบังคับเหมือนกับกลอนสุภาพ แต่งขึ้นเพื่อใช้เล่นละคร ต้องอาศัยทำนองขับร้องและเครื่องดนตรีประกอบ มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่อง ดังนี้

ร้อยคำ

ใช้ในการเปิดเรื่อง พรรณนาถึงความเจริญรุ่งเรือง พระราชกรณียกิจ และสาเหตุของการพระราชนิพนธ์

กลอนบทละคร ใช้ในการดำเนินเรื่อง คำขึ้นต้นประกอบด้วย

๑) คำขึ้นต้น “**มาจะกล่าวบทไป**” ใช้เมื่อขึ้นตอนใหม่ หรือความใหม่ เปิดตัวละครใหม่

● มาจะกล่าวบทไป ถึงนทกน้ำใจกล้าหาญ

ตั้งแต่พระสมณภูมญาณ ประทานให้ล้างเท้าเวา...

๒) คำขึ้นต้น “**เมื่อนั้น**” ใช้กับตัวเอกของเรื่อง ตัวละครสูงศักดิ์ เช่น เทพเจ้า กษัตริย์

● เมื่อนั้น พระสมณภูมญาณเรื่องศรี

ได้ฟังนทกพาที ภูมินิ่งนึกตรึกไป...

๓) คำขึ้นต้น “**บัดนั้น**” ใช้กับตัวบทละครรองหรือตัวศักดิ์ เช่น เทวดา ยักษ์ทั่วไป

● บัดนั้น นนทกผู้ใจแกล้วกล้า

สิ้นเวลาเฝ้าเจ้าโลกา สำราญกายาแล้วเที่ยวไป...

โคลง

ใช้ในการจบเรื่อง ประกอบด้วย โคลงกระหู่ และ โคลงสี่สุภาพเพื่อบอกวัตถุประสงค์การแต่ง และบอก

ระยะเวลาการแต่ง

ตัวอย่าง

จบ เรื่องรามเมศม์ล้าง	อสุรพงศ์
บ พิตรธรรมิกทรง	แต่งไว้
ริ รำรำประสงค์	สมโภช พระนา
บุรณ์ บำเรอรมย์ให้	อ่านร้องรำเกษม

ศึกษาใบความรู้

ใบความรู้

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของบทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

อภิปรายความรู้

ประวัติความเป็นมาของบทละคร
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

อภิปรายความรู้

ใครเป็นผู้พระราชทานนิพนธ์บทละคร
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

คำตอบ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
หรือรัชกาลที่ ๑ มีพระนาม
เดิมว่า ดั่ง หรือ ทองดั่ง

พระราชประวัติ

พระองค์เป็นบุตรของพระอภัยมณี
สุนทร (ทองดี) ข้าราชการกรม
อาลักษณ์ กับท่านหยก ซึ่งเป็น
ธิดาของเศรษฐีจีน

งานพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ

๑. เพลงยาวรบพม่าที่ท่าดินแดง
๒. กฎหมายตราสามดวง
๓. บทละครเรื่องรามเกียรติ์
๔. บทละครเรื่องอุณรุท

อภิปรายความรู้

ประวัติความเป็นมาของบทละคร
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

ประวัติความเป็นมา

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีไทยที่ได้รับอิทธิพล
หรือเค้าโครงเรื่องมาจากวรรณคดีของชมพูทวีป
ในชื่อเรื่องว่า “นิทานพระราม” ต่อมาใน
ภายหลัง (ประมาณ ๔๐๐ ปีก่อนคริสตกาล)

ประวัติความเป็นมา

จึงได้มีกวีท่านหนึ่งชื่อว่า ฤาษีวาลมิกิ
นำนิทานพระรามมาเรียบเรียงใหม่เป็นเรื่อง
“รามายณะ” เมื่อไทยรับมาก็ได้เปลี่ยนแปลง
เนื้อเรื่องให้เป็นเรื่อง “รามเกียรติ์”

ประวัติความเป็นมา

ต่อมาสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ได้ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการบริพารที่มีความรู้ด้านอักษรศาสตร์ช่วยกันแต่งขึ้น

ประวัติความเป็นมา

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ทรงพระราช-
นิพนธ์เสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๐ ถือเป็นฉบับที่
สมบูรณ์ที่สุด มีเนื้อความถึง ๑๑๗ เล่มสมุดไทย
รวมคำกลอนไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คำกลอน

เนื้อเรื่องทั้งหมดเรื่อง รามเกียรติ์

ตอนที่ ๑ กำเนิดตัวละครต่าง ๆ

ตอนที่ ๒ การเกิดศึกสงคราม

ตอนที่ ๓ พระรามกลับเข้าเมือง

อภิปรายความรู้

ลักษณะคำประพันธ์ของบทละคร
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

ลักษณะคำประพันธ์

รายต้น

ใช้ในการเปิดเรื่อง พรรณนาถึงความเจริญรุ่งเรือง
พระราชกรณียกิจ และสาเหตุของการพระราชนิพนธ์

กลอนบทละคร (ดำเนินเรื่อง)

เมื่อนั้น

ใช้กับตัวละครเอกหรือพระมหากษัตริย์
เช่น นางสีดา พระราม ทศกัณฐ์ ฯลฯ

กลอนบทละคร (ดำเนินเรื่อง)

บัตันัน

ใช้กับตัวละครรองหรือตัวละครสามัญ
เช่น นนทก เทวดา นางอัปสร ฯลฯ

กลอนบทละคร (ดำเนินเรื่อง)

มาจะกล่าวบทไป

ใช้ขึ้นตอนใหม่หรือความใหม่ เปิดตัวละครใหม่ เช่น

๐ มาจะกล่าวบทไป   ถึงนนททน้ำใจกล้าหาญ
ตั้งแต่พระสยามภูวญาณ   ประทานให้ล้างเท้าเทวา

โคลง (จบเรื่อง)

โคลงกระทู้ และ โคลงสี่สุภาพ

เพื่อบอกวัตถุประสงค์การแต่ง และ
บอกระยะเวลาการแต่ง

อภิปรายความรู้

จุดประสงค์ของการพระราชนิพนธ์บทละคร
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

จุดประสงค์การพระราชนิพนธ์

บทละครเรื่องรามเกียรติ์มีเนื้อหาที่สนุกสนาน
สอดแทรกคติสอนใจผ่านพฤติกรรมของตัวละคร
ตั้งนัรัชกาลที่ ๑ จึงมีพระราชประสงค์อยากให้
ข้าราชการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้จักหน้าที่
ของตนเอง

สรุปความรู้

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์
ปราบนนทก เป็นวรรณคดีพระราชนิพนธ์ใน
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
พระราชนิพนธ์ขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงละคร และ
สอดแทรกข้อคิดคติสอนใจให้กับข้าราชการได้รู้จัก
หน้าที่และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

สรุปความรู้

ซึ่งมีการประพันธ์โดยดำเนินเรื่องด้วยกลอนบทละคร
หากนักเรียนเรียนรู้แล้วจะทำให้เข้าใจประวัติ
ความเป็นมาของบทละครเรื่องรามเกียรติ์มากยิ่งขึ้น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

วรรณคดีวิจักขณ์ (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ม.๒
๒. ใบงาน เรื่องถอดความบทละครเรื่อง
รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก
๓. กระดาษ ปากกาสี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

